

Kommunkansliet
Fredrik Zethraeus

Till Kommunstyrelsen

Förslag till riktlinjer för alkoholserving

Kommunen ska ha tydliga och aktuella riktlinjer som redogör för vad som gäller enligt alkohollagen samt vilka hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövningen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Riktlinjer för alkoholserving för Österåkers kommun antas.

Redogörelse för ärendet

Kommunen ska ha tydliga och aktuella riktlinjer som redogör för vad som gäller enligt alkohollagen samt vilka hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövningen.

Tanken bakom riktlinjerna är att skapa en förutsebarhet för den som söker serveringstillstånd och att det sker en likabehandling inom kommunen. Riktlinjerna ska dessutom spegla kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå när det gäller alkoholserving.

Alkohollagen finns för att begränsa alkoholens skadeverkningar. En utgångspunkt för kommunerna är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn.

Förvaltningens slutsatser

Kommunstyrelsens kontor, kommunkansliet, har inget att erinra.

Tidigare beredning

- Miljö- och hälsoskyddsnämndens har behandlat ärendet 2012-10-30, § 76.
- Miljö- och hälsoskyddsenhetens tjänsteutlåtande 2012-10-10.

Staffan Enqvist
Tf Kommunchef

Peter Frene
Kanslichef

MHN § 76

Riktlinjer för alkoholserving

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige att besluta

Riktlinjer för alkoholserving för Österåkers kommun antas.

Bakgrund

Kommunen ska ha tydliga och aktuella riktlinjer som redogör för vad som gäller enligt alkohollagen samt vilka hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövningen.

Tanken bakom riktlinjerna är att skapa en förutsebarhet för den som söker serveringstillstånd och att det sker en likabehandling inom kommunen. Riktlinjerna ska dessutom spegla kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå när det gäller alkoholserving.

Alkohollagen finns för att begränsa alkoholens skadeverkningar. En utgångspunkt för kommunerna är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn.

Kommentar

Riktlinjerna följer Folkhälsoinstitutets modell och har skrivits på ett sätt som ska göra dem lättlästa och tillgängliga för så många i kommunen som möjligt. De kommer att publiceras på Österåkers hemsida och skickas till dem som redan innehar serveringstillstånd. De som ansöker om serveringstillstånd ska också informeras om kommunens riktlinjer i samband med ansökan.

Förslag till riktlinjer har remitterats till närpolisen, socialförvaltningen och näringslivsenheten. Närpolisen och socialförvaltningen har meddelat att de inte har något att tillägga till eller vilja förändra i förslaget.

Utdrag ur protokollet till: KS/KF, akt

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Till miljö- och hälsoskydds nämnden

Förslag till riktlinjer för alkoholserving

Beslutsförslag

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige att besluta

Riktlinjer för alkoholserving för Österåkers kommun antas.

Bakgrund

Kommunen ska ha tydliga och aktuella riktlinjer som redogör för vad som gäller enligt alkohollagen samt vilka hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövningen.

Tanken bakom riktlinjerna är att skapa en förutsebarhet för den som söker serveringstillstånd och att det sker en likabehandling inom kommunen. Riktlinjerna ska dessutom spegla kommunens nuvarande uppfattning och ambitionsnivå när det gäller alkoholserving.

Alkohollagen finns för att begränsa alkoholens skadeverkningar. En utgångspunkt för kommunerna är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn.

Kommentar

Riktlinjerna följer Folkhälsoinstitutets modell och har skrivits på ett sätt som ska göra dem lättlästa och tillgängliga för så många i kommunen som möjligt. De kommer att publiceras på Österåkers hemsida och skickas till dem som redan innehar serveringstillstånd. De som ansöker om serveringstillstånd ska också informeras om kommunens riktlinjer i samband med ansökan.

Förslag till riktlinjer har remitterats till närpolisen, socialförvaltningen och näringslivsenheten. Närpolisen och socialförvaltningen har meddelat att de inte har något att tillägga till eller vilja förändra i förslaget.

Bilaga. Förslag till riktlinjer

Gunilla Enggren
Miljö- och hälsoskyddschef

Förslag till

Österåkers riktlinjer för alkoholserving

Ett tryggt och välkomnande Österåker

Österåkers kommun ska vara en plats där människor ska känna sig trygga och trivas. Detsamma gäller de som besöker Österåker. Österåker ska vara en attraktiv kommun för alla som bor och verkar här och för alla som vill besöka oss.

I Österåker ska alkoholserving ske på ett ansvarsfullt och seriöst sätt där hänsyn tas till människors hälsa och trygghet.

För att på ett tydligt sätt informera om vad som förväntas av den som söker eller redan har ett serveringstillstånd i Österåkers kommun har kommunfullmäktige antagit dessa riktlinjer. Riktlinjerna tydliggör också vad en sökande kan förvänta sig av kommunen i samband med ansökan om serveringstillstånd.

Kommunens mål med riktlinjerna

Alkohollagen ger ett visst utrymme till lokal anpassning när och var servering av alkoholdrycker ska tillåtas i kommunen. Kommunen kan också i syfte att förebygga uppkomsten av olägenheter besluta om villkor för servering av alkoholdrycker. Det kan exempelvis handla om villkor avseende ordningsvakter.

Målet med riktlinjerna för serveringstillstånd i Österåkers kommun kan sammanfattas med följande punkter:

- 1) Motverka att ungdomar under 18 år dricker alkohol.*
- 2) Motverka överkonsumtion av alkohol.*
- 3) Tillämpa nolltolerans för alkoholrelaterade misshandelsfall som har en direkt koppling till ett serveringsställe.*
- 4) Bidra till en förbättrad folkhälsa.*
- 5) Medverka till ökad trygghet.*
- 6) Kommunen ska bemöta den som innehar eller ansöker om serveringstillstånd på ett professionellt och tydligt sätt.*

Kommunens informationsskyldighet

Kommunen har enligt 8 kap 9 § alkohollagen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt lagen och anslutande författningar. Österåkers kommun har därför tagit fram anvisningar för ansökan om stadigvarande serveringstillstånd och tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och tillfälliga tillstånd till slutna sällskap.

Anvisningarna finns att tillgå på kommunens hemsida www.osteraker.se och kan även skickas efter begäran.

På kommunens hemsida finns också länkar till gällande lagstiftning och annan information som är av betydelse när det gäller serveringstillstånd. Österåkers kommun är angelägen om att ha en nära dialog med tillståndshavare och de som ansöker om serveringstillstånd. Därför bistår kommunen gärna med att svara på frågor som rör alkoholserving.

I Österåker är det miljö- och hälsoskyddsnämnden som fattar beslut i ärenden rörande serveringstillstånd.

Ansökan och handläggning

En kommun ska enligt 5 § alkoholförordningen fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Österåkers kommun är dock angelägen om att serveringstillstånd handläggs snabbare än så. I Österåkers tjänstedeklaration för serveringstillstånd framgår därför att kommunens målsättning är att stadigvarande serveringstillstånd ska handläggas inom två månader från det att en fullständig ansökan mottagits.

Handläggningstiden för tillfälliga serveringstillstånd är kortare än för stadigvarande serveringstillstånd. För tillfälligt serveringstillstånd för slutet sällskap kan en handläggningstid på två veckor förväntas efter det att fullständig ansökan inkommit till kommunen. För tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten kan en handläggningstid på minst en månad förväntas.

Kommunen får ta ut avgifter för prövningen i samband med ansökan om serveringstillstånd. Österåkers kommun tillämpar fasta avgifter avseende handläggning av alkoholärenden. Någon återbetalning av ansökningsavgifter i de fall en ansökan avslås eller dras tillbaka finns i normalfallet inte. I vissa enstaka fall kan dock en ansökningsavgift halveras. Dessa fall avser enbart ärenden där sökanden återtar ansökan inom två veckor från det att ansökan inkommit till kommunen. Beslut om halvering av ansökningsavgiften fattas av miljö- och hälsoskyddsnämnden efter att skriftlig begäran inkommit från sökanden.

En särskild avgiftsförteckning finns publicerad på Österåker kommuns hemsida.

Serveringstider

Av 8 kap 19 § alkohollagen framgår att det är kommunen som beslutar under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

I Österåkers kommun är det följande serveringstider som gäller för stadigvarande serveringstillstånd:

- 1) *Servering av alkoholdrycker inomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast 01.00.*
- 2) *Servering av alkoholdrycker utomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 22.00.*
- 3) *Servering av alkoholdrycker inomhus från klockan 01.00 till klockan 02.00 kan medges under förutsättning att vissa kriterier är uppfyllda. Dessa kriterier är att sökanden innehaft stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten i kommunen under ett år utan att några anmärkningar eller ordningsstörningar rapporterats av polisen eller av kommunen.*

Dessutom gäller ett serveringstillstånd med utsträckt serveringstid från klockan 01.00 till klockan 02.00 endast för ett år i taget. Det innebär att tillståndshavaren årligen, minst tre månader innan tillståndet om utsträckt serveringstid upphör att gälla, måste inkomma med en ansökan om förnyelse av tillståndet i denna del.

Vid bedömningen av utsträckt serveringstid till klockan 02.00 ska särskild hänsyn till närboende iakttas. Bedömer miljö- och hälsoskyddsnämnden eller polisen att det finns en risk för närboendestörningar och/eller ordningsstörningar ska ansökan om utsträckt serveringstid i regel avslås.

Ansökan om förnyelse om utsträckt serveringstid görs på en särskild förenklad blankett och till en låg kostnad. I samband med ansökan görs kontroller i kronofogdens register och remiss skickas till polisen och skatteverket. Tillståndshavaren kommer att påminnas om när det är dags att ansöka om förnyelse.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan utöver ovanstående besluta om förkortade serveringstider för stadigvarande serveringstillstånd. Detta gäller särskilt i områden där det finns en ökad risk för störningar från serveringsverksamheten t.ex. i och kring områden där många ungdomar samlas eller där det finns en ökad risk för ordningsstörningar på grund av exempelvis förhöjd brottsbelastning eller där det finns en risk för närboendestörningar. Polisens och miljö- och hälsoskyddsenshetens bedömningar ska väga särskilt tungt i dessa ärenden.

I Österåkers kommun är det följande serveringstider som gäller för tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och till slutna sällskap.

- 1) *Servering av alkoholdrycker inomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 03.00.*
- 2) *Servering av alkoholdrycker utomhus får påbörjas tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 24.00.*

Vid bedömningen avseende serveringstider när det gäller tillfälliga serveringstillstånd ska polisens remissvar väga tungt. Även miljö- och hälsoskyddsenshetens bedömning om risken för närboendestörningar ska väga tungt. Således kan kommunen komma att fatta beslut om kortare serveringstider än de som framgår ovan.

Tillfälliga serveringstillstånd

Ett tillfälligt serveringstillstånd kan precis som för stadigvarande tillstånd ges till allmänheten eller till förening, företag eller annat slutet sällskap. Kortfattat kan man säga att ett slutet sällskap är en krets av personer som har ett gemensamt intresse i sammanslutningen eller i föreningen *utöver* den aktuella tillställningen. Man bör också ha i åtanke att exempelvis föreningar som omfattar en stor del av invånarna på en ort **inte** kan ses som ett slutet sällskap. Innan man ansöker om ett tillfälligt serveringstillstånd bör man ta kontakt med kommunens alkoholhandläggare för att klargöra om det rör servering av alkoholdrycker till allmänheten eller till ett slutet sällskap.

Tillfälliga tillstånd ges för högst 12 dagar per år **eller** för en sammanhängande period av maximalt en månad per år.

Avser ansökan tillfällig alkoholservering vid festivaler eller arrangemang som *uteslutande* riktar sig till en ungdomlig publik och där även många ungdomar vistas kan ansökan komma att avslås med hänvisning till skyddet för ungdomar och vikten av alkoholfria miljöer.

Tillstånd i samband med idrottsevenemang ska bedömas med stor restriktivitet. Villkor om att enbart starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker får säljas ska beaktas och övervägas i varje enskilt ärende. När det gäller festivaler och andra liknande tillfälliga arrangemang där ansökan omfattar spritdrycker kan kommunen komma att begränsa tillståndet till att enbart omfatta starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker. Detta som ett led i kommunens arbete att understödja folkhälsan.

Serveringsytan ska vara överblickbar och tydligt avgränsad i syfte att minska risken för överservering och langning.

Villkor

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun besluta om att ett serveringstillstånd ska vara förenat med villkor.

I Österåkers kommun ska villkor om ordningsvakter som regel alltid följa polisens bedömningar. Detta gäller såväl den tid som ordningsvakterna ska tjänstgöra på serveringsstället som det antal ordningsvakter som ska tjänstgöra.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan också i vissa fall besluta om villkor avseende bordsservering då det bedöms nödvändigt för att kunna upprätthålla ordning och nykterhet eller minska risken för överräckning och langning. Villkor om bordsservering kan även tillämpas då det bedöms att uppsikten över serveringsytan inte är tillräcklig.

I samtliga ärenden som rör servering av alkoholdrycker utomhus ska tillståndet vara förenat med villkor om att uteserveringen ska vara utrymd senast 30 minuter efter serveringstidens utgång. Detta för att upprätthålla gällande praxis avseende utrymningstider utomhus.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan också komma att besluta om villkor som är kopplat till exempelvis ett serveringsställes belägenhet. Det kan exempelvis röra sig om miljöer där många ungdomar vistas eller där det finns en ökad risk för ordningsstörningar.

I Österåkers kommun bör ett serveringstillstånd i regel inte förenas med villkor om när musik får spelas på ett serveringsställe. Däremot ska alla nya tillståndshavare informeras om försiktighetsprincipen och vilka regler som gäller enligt miljöbalken. Även om det enligt alkohollagen inte finns några hinder att besluta om villkor när musik får spelas eller inte på ett serveringställe anser Österåkers kommun att ett sådant villkor i möjligaste mån ska undvikas, då denna typ av olägenheter från en verksamhet regleras i miljöbalken. Det bör dock poängteras att det i vissa undantagsfall ändå kan finnas skäl att förena ett serveringstillstånd med villkor om begränsning av olika störningskällor. Dessa fall ska då hänföras till serveringsställen i tätbebyggda områden där det framgår att det finns en uppenbar och oacceptabel risk för störning för närboende.

Olägenheter på grund av serveringsställes belägenhet eller andra skäl

Enligt 8 kap 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller medföra särskild risk för människors hälsa.

I Österåkers kommun kan serveringstillstånd komma att vägras om miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att ett serveringsställe på grund av dess belägenhet kan komma att medföra en ökad risk för ordningsstörningar *och* ökad brottsbelastning om servering av alkoholdrycker tillåts. Särskild vikt ska läggas vid polisens och i synnerhet närpolisens remissvar i sådana ärenden.

Ett serveringstillstånd kan också komma att vägras om ett serveringsställe är beläget i ett område där det samlas många ungdomar och där serveringsstället uttryckligen vänder sig till ungdomar. Särskild vikt ska läggas vid polisens och i synnerhet närpolisens remissvar i dessa ärenden. Även yttrande från socialnämnden ska inhämtas. Efter det att socialnämndens yttrat sig ska miljö- och hälsoskyddsnämnden göra en samlad bedömning i ärendet utifrån de olika instansernas bedömningar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i sitt beslutsfattande ha som utgångspunkt att minimera riskerna för uppkomsten av rattfylleri. Bedömer polisen - att det på grund av trafiksituationen i ett visst område - föreligger en påtagligt ökad risk för människors liv och hälsa om servering av alkoholdrycker tillåts där, ska detta tillmätas stor betydelse.

Kommunens tillsynsverksamhet

Kommunen och polismyndigheten har enligt 9 kap 2 § alkohollagen tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för alkoholservering.

Miljö- och hälsoskyddsenheten bedriver i regel tillsyn tillsammans med polisen, men tillsyn kan också bedrivas tillsammans med andra myndigheter som exempelvis brandmyndigheten och skatteverket. Målsättningen är att alla serveringsställen i kommunen ska få minst ett tillsynsbesök per år.

Serveringsställen med sent öppethållande eller med en ungdomlig publik får i regel mer än ett tillsynsbesök per år.

Tillsyn kan ske dels genom så kallad *yttre* tillsyn, det vill säga tillsyn på själva serveringsstället, dels genom *inre* tillsyn, det vill säga genom kontroller i olika register och dels genom *förebyggande tillsyn*, det vill säga genom information och utbildning.

Vid *yttre* tillsyn kontrolleras exempelvis att ingen under 18 år serverats alkoholdryck, att det råder ordning och nykterhet på serveringsstället, att det finns alkoholfria alternativ att tillgå, att nödutgångar inte blockerats, att tillståndshavaren eller serveringsansvarig finns på serveringsstället etc.

Vid *inre* tillsyn görs kontroller i exempelvis kronofogdens register eller med polisens försorg, kontroller i belastningsregistret. På förekommen anledning skickas även remisser till skatteverket i samband med inre tillsyn.

Vid *förebyggande tillsyn* erbjuder Österåkers kommun tillsammans med andra kommuner i nordost utbildning i ansvarsfull alkoholservering. Utbildningen innehåller bland annat konflikthantering, information om alkohollagen och alkoholens skadeverkningar. Alkoholhandläggaren har också ständigt en nära dialog med kommunens tillståndshavare, vilket bland annat har till syfte att dels lyssna på de eventuella problem som en tillståndshavare kan uppleva i samband med alkoholservering och dels bidra till att förhindra att ytterligare problem uppstår.

Österåkers kommun har en nolltolerans när det gäller alkoholrelaterade misshandelsfall som har direkt anknytning till ett serveringsställe. Om miljö- och hälsoskyddsmyndigheten får information från polisen om alkoholrelaterade misshandelsfall på eller i direkt anslutning till ett serveringsställe tar miljö- och hälsoskyddsmyndigheten omgående kontakt med tillståndshavaren. Därefter görs en bedömning om ärendet är av sådan art att en närmare utredning ska påbörjas. Vid en närmare utredning genomförs bland annat ett remissförfarande till polisen för att ta reda på om det finns ytterligare alkoholrelaterade misshandelsfall eller ordningsstörningar i direkt anslutning till serveringsstället. För övrigt gör även polisen på uppdrag av miljö- och hälsoskyddsmyndigheten en kontroll i belastningsregistret avseende tillståndshavaren. Miljö- och hälsoskyddsmyndighetens utredning innefattar också alltid en kontroll avseende ekonomisk skötsamhet, vilket sker genom remissförfarande till skatteverket. Om det efter genomförd utredning och kommunikation med tillståndshavaren visar sig att denne inte följt alkohollagens regler kan miljö- och hälsoskyddsmyndigheten komma att meddela en erinran eller varning eller i allvarigare fall återkalla serveringstillståndet. Utöver meddelande av sanktion enligt alkohollagen kan miljö- och hälsoskyddsmyndigheten också besluta om att ta ut en extra tillsynsavgift av berörd tillståndshavare när ordningsstörningar konstaterats på eller i direkt anslutning på serveringsstället.

Återkallelse av serveringstillstånd

Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten kan besluta om återkallelse av ett serveringstillstånd utan att först meddela varning. Som exempel kan nämnas allvarlig ekonomisk misskötsamhet eller när den som innehar serveringstillstånd gjort sig skyldig till brott som gör denne olämplig. Andra exempel är om det med en tillståndshavares vetskap förekommit brottslig verksamhet i eller i anknytning till serveringsstället utan att tillståndshavaren ingripit.

Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten kan också återkalla ett serveringstillstånd utan föregående varning om det förekommit mer än tillfällig servering till underårig eller vid upprepade fall av ordningsstörningar. Det bör också framhållas att miljö- och hälsoskyddsmyndigheten alltid gör en individuell prövning i det enskilda fallet innan ett beslut fattas.

Tillsynsavgifter

Avgift får enligt 8 kap 10 § alkohollagen tas ut för tillsyn av den som innehar serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen. Österåkers kommun tillämpar fasta avgifter som indexregleras årligen.

Tillståndshavare med stadigvarande serveringstillstånd betalar något mer i årligt tillsynsavgift än tillståndshavare med stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap. Detta då kommunen bedömer att tillstånd som avser servering av alkoholdrycker till allmänheten erfarenhetsmässigt kräver mer tillsynsresurser.

För de tillståndshavare som har ett serveringstillstånd längre än till klockan 01.00 tas en extra tillsynsavgift ut. Detta eftersom kommunen bedömer att dessa serveringsställen kräver mer resurser i form av yttre och inre tillsyn.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kan också besluta om att ta ut en extra tillsynsavgift av berörd tillståndshavare i de fall det har konstaterats ordningsstörningar på eller i direkt anslutning på serveringsstället.

En särskild avgiftsförteckning finns publicerad på Österåker kommuns hemsida.
